بۆ ناڕازیو ڕەخنەگرەکان دە بێت دەنگبدەن؟ ... شێرکۆ کرمانج

ئەمڕۆ لە ڕادیۆی نیشتیمانیی ئوسترالی گوێم لە (National Radio) بەرنامەی بیرۆکە گەورەکان (Big Ideas) دەگرت. لە بەرنامەکە فەیلەسوفی ناودار پیتەر سینگەر (Peter Singer) قسەی دەکرد. سینگەر فەیلەسوفێکی ئوسترالیە بەڵام لە زانکۆی پرینستنی ئەمریکی وانە دەڵێتەوە. ئەو فەیلەسوفە پسپۆڕییەکەی بواری ڕەفتار و ئەخلاقە (moral and ethics).

لە بەرنامەکە پرسیاری ئەوەیان لە سینگەر کرد کە داخۆ ئەو ئەو کەسانە بە ڕاستدەزانە کە دەڵێن ئەمە نامانەوێت منداڵمان ببێت چونکە دنیا کەمئەخلاق بووە، یان بەرەو بێئەخلاقی (immoral) دەڕوا، هاوکات ژینگە بەرەو وێرانی دەچێت لەئاکامی زیادبوونی ژمارەی دانیشوان. لە درێژەی پرسیارەکە گوتیان ئەو کەسانە دەڵێن ئەمە نامانەوێت منداڵێکمان ببێت کە لە کۆمەڵگەیەکی کەمئەخلاق یان بێئەخلاق گەورەببێت ببێتە بارێکی قورس بەسەر ژینگە. پیتەر سینگەر لە وەڵامی ئەو پرسیارە گوتی، ڕاستە من پێموایە کە زۆربوونی ژمارەی دانیشتوان بارێکی قورسی بەسەر ژینگە دروستکردووە و ئەگەر ئەخلاقیەن بیر بکەینەوە لەوانەیە باش نەبێت کە منداڵمان ببێت. ئەو گوتیشی، بەڵام ڕاستیەکە ئەوەیە کە منداڵ لە دایکدەبنو ژمارەی دانیشتوان زۆر دەبن، بۆیە پێموایە ئەو خێزانانەی کە ئاوا لە ڕوانگەی ئەخلاقیەوە ئەو پرسە دەبینن واچاکە لێگەڕێن منداڵیان ببێت چونکە ئەگەر ئەوان منداڵیان نەبێت ئەوە منداڵی ئەو خێزانانە زۆر دەبن کە خەمی ئەخلاقیانەی ژینگەو مرۆڤایەتیان کەمترە یان هەر نیە، ئەوکات منداڵی کەمئەخلاقەکان یان بێئەخلاقەکان زۆر دەبن کە ئەگەری هەیە وەک ئەو خێزانەی لێی پەروەردەبوون کەمتر گرنگی بە ئەخلاقو پرسە ئەخلاقییەکانو ژینگە بدەن، هاوکات منداڵی ئەو خێزانانەش کەم دەبن یان هەر نامێنن کە لەو ڕوانگە ئەخلاقییەوە پرسەکانی ژینگەو مرۆڤایەتی دەبینن. ئەوکات ژینگەو مرۆڤایەتی زەرەرمەندەکەن.

من لەکچوونێک لەنێوان دەنگنەدانی کەسە ناڕازیو ڕەخنەگرو توڕەکان لەگەڵ ئەو کەسە خەمخۆرانەی ژینگەو مرۆڤایەتی دەبینم، کە پیتەر سینگ هانیدان منداڵیان بێت. من پێموایە کە کەسە ڕەخنەگرو ناڕازیو توڕەکانی کۆمەڵگەی کوردستانی لە کەسە هەرە دڵسۆزو خەمخۆرەکانی کۆمەڵگەی ئەمەن، بۆیە ئەگەر ئەوان دەنگ نەدەن ئەوە شانسی ئەو

کاندیدانە زۆرتر دەبێت کە کەسانی کەمتر خەمخۆرترو دەسەزتر دەنگیان پێدەدەن. ئەوە بەو مانایە نییە کە ئەو کەسانەی کە دەنگدەدەن خەمخۆرو دەسەز نین بەڵکو بەو مانایەیە کە ئەگەر کەسە ناڕازیو ڕەخنەگرو توێژەکان بەشداری هەڵبژاردن بکەن ئەوە شانسی دەرچوونی کاندیدە باشەکان لە کاندیدە کەمباشەکان یان خراپەکان زیاتر دەبێت.
بۆیە من پێموایە کە کەسە ناڕازیو ڕەخنەگرو توێژەکان پێش هەموو کەسێک دەبێت بەشداری دەنگدان بکەنو هانی خەڵکی دیکەش بدەن کە دەنگ بدەن بە کاندیدە باشەکان. لێرە حەزدەکەم دوو شتی دیکەش بڵێم ئەوانیش ئەمانەن:

یەکەم، دەبێت کوردستانیان لەوە بگەن کە ئەوەی لە کوردستان هەیە، هەڵبژاردنە، واتە بەشێک لە پرۆسەی دیموکراسی نەک تەواوی دیموکراسی. دەبێت ئەوەش بزانن کە پرۆسەی دیموکراسی (ئەوەی بە دیموکراتیزەیشنیش ناودەبرێت) بەبەردەوامبوونی پرۆسەکە چاکترو باشتر دەبێت نەک بە پچڕاندنی. بەشدارینەکردن پچڕاندنی پرۆسەکەیە.
دووەم، دەبێت ئەوەش بڵێم کە پرۆسەی دیموکراسی پرۆسەیەکی درێژخایەنە، دیموکراسخوازان دەبێت پشودرێژبنو کۆڵنەدەن.